

Twaalf stekjes

Bijzondere ontmoetingsplekken in Noordoost-Fryslân

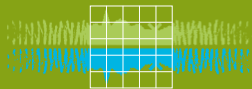
Een project van Keunstwurk en Landschapsbeheer Friesland

In 2012 realiseerden Kunstwurk en Landschapsbeheer Friesland in Noordoost-Fryslân twaalf bijzondere stekjes. Een aansprekend project met een bijzonder resultaat. Met steun van de provincie is in de zes deelnemende gemeenten – Achtkarspelen, Dongeradeel, Dantumadiel, Ferwerderadiel, Kollumerland ca en Tytsjerksteradiel – een ontmoeting tot stand gebracht tussen kunst en landschap.

De bankjes, ontworpen door bekende en minder bekende ontwerpers, nodigen de bezoekers uit even tijd te nemen voor de omgeving en voor elkaar. Ze dragen bij aan de toegankelijkheid van het landschap en laten zien hoe kunst de openbare ruimte kan verrijken. Ze vertellen het verhaal van de locatie en geven haar daarmee betekenis.

Dat op zich maakt dit project al bijzonder. Maar wat het voor ons ook zeker bijzonder maakte, waren onze ontmoetingen. Met bewoners, landeigenaren en met de kunstenaars. Wij willen iedereen die de realisatie van deze twaalf stekjes mogelijk heeft helpen maken, hartelijk danken. De stekjes brengen het Fryske Fiersicht waaruit ze voortkomen, 10.000 stekjes in Fryslân, aansprekend in beeld.

Landschapsbeheer Friesland
Winst voor ons landschap

KEUNSTWURK

Twaalf stekjes

Bijzondere ontmoetingsplekken in Noordoost-Fryslân

Rintjehoek bij Kollumerpomp

Kristien Pilat had direct iets met de locatie. “Het voelde heel oud, en ik vond het verhaal mooi. Een oude ader in nieuw land.” Deborah Tienstra had wat meer tijd nodig. Ze las, verdiepte zich in de geschiedenis en toen was ook zij om. Nu heeft ze een minstens even sterke binding met Rintjehoek bij Kollumerpomp als haar collega.

Voor hun stekje bliezen ze een oude samenwerking nieuw leven in.

Het ontwerp ‘Riisdaam’ vertelt het verhaal van de slikwerkers. Letterlijk met een gedicht, en in vorm door de twee rechten rijen palen - de Riisdaam - waarop de zes-en-een-halve meter lange bank rust. Want dat het kunstwerk lengte moest hebben, stond vanaf het begin voor beide ontwerpers vast. En ook dat het een stoer werk moest worden. Deborah: “Het is een eerbetoon. Ik hoop dat mensen een beetje wegdromen als ze erop zitten en zich afvragen hoe het geweest moet zijn om in weer en wind in dit landschap te werken.”

Over de ontwerpers

Deborah Tienstra en Kristien Pilat begonnen hun loopbaan samen als kindermeubelontwerpers. Inmiddels zijn ze ieder hun eigen weg gegaan, Kristien bij Pilat & Pilat en Deborah met Romte, een uitgeverij voor duurzaam design. Maar ze delen nog steeds hun liefde voor hout. Toen Kristien Deborah vroeg om voor de prijsvraag voor een stekje weer een keer samen te werken, stond de materiaalkeuze eigenlijk al vast. Voor hun bank maakten ze gebruik van duurzaam hout van Staatsbosbeheer dat milieuvriendelijk is verduurzaamd.

Twa kear deis oer wegen fan wurgens / mealde it slykfolk, oan 'e hals ta / yn learzens, lykmoedich de trapers: / earms op it stjoer, hannen gear / yn gebed mei de ivige / wyn – oan gjin sucht te fernimmen oft de dei foar of achter har lei.

Twa kear deis, oan it illestyk / fan de breatromp, passearden / mei stielen gesichten de fytsen, / it glêdgroeven ark by de stange lâns bûn: / de batsen, de altyd blinkende batsen - / dêr't him, al nei it waar, no ris in bui / en dan wer de sinne yn spegele.

Uit het gedicht 'De altyd blinkende batsen' van Eppie Dam

De Valomstervaart bij Zwaagwesteinde

Een fascinerende geschiedenis en een intrigerend mechanisme, waarvan alleen de naam nog over was. Martin Borchert was onmiddellijk geïnspireerd door de locatie en maakte met Val Om het winnende ontwerp voor het stekje bij de Valomstervaart. Hij dook in de werking en geschiedenis van het vroege waterwerk, dat werd ingezet waar een sluis te kostbaar was, zoals in de arme Wouden.

Bij het zien van het rad waarmee de bootjes vroeger over de schans werden getrokken, zag hij gelijk een omklapbankje voor zich. De uitwerking was nog even puzzelen, maar leverde uiteindelijk een sympathiek bankje op waarop toevallige passanten altijd droog kunnen zitten.

Over de ontwerper

Martin Borchert werkt graag voor buiten. Hij laat zich leiden en inspireren door de omstandigheden van een locatie. De historische gegevens bijvoorbeeld. Maar ook elementen als wind en water komen in veel van zijn ontwerpen terug. Een voorkeur voor een bepaald type landschap heeft hij niet, al houdt hij erg van water. Belangrijker vindt hij dat hij iets met de plek heeft en er een vinger achter kan krijgen wat een locatie maakt tot wat die is. Dan ontstaan volgens hem de mooiste toevalstreffers.

Müntsegrope/Skeanpaad bij Harkema

Ruerd van der Veen stond bekend om zijn grove taal. Na een dakdekkersklus laat hij zich een keer ontvallen dat hij 'voor de duvel niet bang is', waarop een flinke vloek volgt. Onderweg naar huis op het Skeanpaad verspert een vrouw hem de weg. Ze weet van geen wijken. Op het moment dat Ruerd haar wil oppakken, pakt zij hem en gooit hem over de bomen. Die zijn overigens de enige getuigen van dit verhaal.

Stefan Damman maakte daarom stoeltjes aan de bomen. De bezoeker kan zo zijn oor te luisteren leggen tegen de stam om hun verhalen te horen. Maar hij kan natuurlijk ook met z'n buurman praten of genieten van het landschap, waarin het ontwerp onopvallend en opvallend tegelijk is opgenomen. "Ik was op zoek naar de sfeer die je ook vindt bij leugenbankjes. Het is een plek waar je lekker even kunt keuvelen."

Over de ontwerper

Voor Stefan Damman kwamen op het Skeanpaad twee facetten samen waar hij graag mee werkt: de natuur en mythes en sagen. Hij maakte veel abstracte landschappen op het platte vlak, maar voegde ook al eerder abstracte vormen toe aan het landschap, onder meer in Flevoland. Hij hoopt dat zijn ontwerpen mensen bewuster maken van hun omgeving.

Wodans Wierde bij Wânswert

Hij zocht naar een historisch logisch ontwerp dat zich natuurlijk in het landschap voegt, zodat zijn stekje van meet af aan verankerd zou voelen en mensen voor langere tijd zou aanspreken. De vorm en de materiaalkeuze ontleende hij daarom aan de historische panden in het dorp. De 'Wânswerter Acht' van Sibe Jan Kramer lijkt op afstand daardoor op een stukje muur dat in het landschap is blijven staan. Maar wie dichterbij komt, ziet dat het hier om een compleet kunstwerk gaat, waarvan de vorm helemaal af is.

“De omgeving is hier zo weids en zo prachtig, die moet je niet willen verstoren door er te veel je eigen stempel op te zetten”, aldus Sibe Jan. “Ik heb gebruik gemaakt van de ingrediënten die de omgeving aanbiedt. Deze plek vraagt om een bankje waar je 360 graden van het landschap kunt genieten en niet, zoals gewoonlijk, altijd dezelfde kant op zit.” Hij vindt het belangrijk dat bezoekers het stekje waarderen, maar vooral dat de bewoners van Wânswert het als een verrijking van hun omgeving ervaren.

Over de ontwerper

Sibe Jan Kramer zoekt in zijn werk als ontwerper bewust steeds naar nieuwe projecten die een eigen manier van kijken vragen. “Ik wil een grote diversiteit aan mooie dingen maken.” Meubelen en interieurs zijn de rode draad in zijn loopbaan, maar daarnaast ontwierp hij ook al eens een magazine en gaf hij samen met een regisseur vorm aan een theatervoorstelling. “Ik vind het boeiend om steeds nieuwe factoren toe te voegen aan wat ik doe. Tijd bijvoorbeeld, of zoals bij het stekje, landschappelijke ruimte. Dan blijf je nieuwsgierig.”

Oer de Wiel bij Feanwâlden

Oer de Wiel bij Feanwâlden is een gebied in transformatie. De komende jaren wordt hier het oude veenlandschap in ere hersteld. Nynke Rixt Jukema werd gevraagd voor deze plek een stekje te ontwerpen. Haar bank gaat op verschillende manieren een relatie aan met de omgeving. De aarden pluggen waaruit hij is opgetrokken, verwijzen naar de spitketen waarin bewoners in het veenlandschap in bittere armoede tot in de twintigste eeuw leefden. Maar het organische materiaal heeft ook een band met het landschap nu, omdat het de komende jaren met dat landschap mee verandert.

Doordat het bankje refereert aan het gegeven tijd, nodigt het uit tot bezinning, aldus Nynke Rixt. “Je kunt er even zitten om de geluiden en geuren in je op te nemen.” Tegelijkertijd zit er ook dynamiek in het ontwerp. Het volgt het wandelpad dat hoog op een dijkje ligt en de beweging van de wandelaar, die door het stekje heen kan lopen. “Ik heb de gelaagdheid van de locatie terug laten komen in het ontwerp. Het wordt nu al mooi, maar over een paar jaar, als het landschap verruigd is en het stekje is mee ontwikkeld, krijgt het pas echt zijn kracht.”

Over de ontwerper

Nynke Rixt Jukema heeft haar eigen architectenbureau in Leeuwarden. Kenmerk van haar ontwerpen is dat ze mensen betrekken bij de omgeving en bijdragen aan de bewustwording van het landschap. Ze vond het dan ook erg leuk gevraagd te worden voor het stekje voor deze ‘lastige’ locatie. “De opdracht raakt veel van mijn uitgangspunten en de locatie doet een appèl op mijn expertise.” Belangrijk voor haar is ook dat het stekje wordt gerealiseerd door werknemers van Trion, de sociale werkplaats in Feanwâlden. “Het is goed om de omgeving ook bij een project als dit te betrekken.”

Jaachpaad bij Ee

De ruimte tussen twee verkeersstromen in nodigt uit tot ontmoeting. Die uitnodiging heeft Martijn Westphal gematerialiseerd in een huiselijk stekje waar interactie tussen binnenschippers, waterrecreanten, wandelaars en fietsers natuurlijk tot stand komt. De stoere omgeving vroeg wat hem betreft om stoer materiaal. Daarin voorziet de rode baksteen. De ranke poten geven de bank en stoelen hun karakter van een interieurmeubel, waardoor de locatie in een huiskamer verandert.

Martijn nam een middag plaats bij de aanlegplek voor de binnenvaart aan het Jaachpaad, om te kijken hoe passanten de ruimte gebruiken en beleven. Zijn ontwerp speelt in op wat hij zag gebeuren. De Huiskamer zoekt de grens tussen binnen en buiten. Daardoor voegt het ontwerp iets toe aan het landschap, maar het landschap ook aan het ontwerp. Tegelijk blijft de essentie onveranderd. "Het is wat het is, een huiskamer."

Over de ontwerper

Martijn Westphal is afgestudeerd op ontwerpen voor binnen. Maar het buitengebied trekt. Al is het alleen al omdat buiten veel meer mensen gebruik maken van een ontwerp en hij graag speelt met de wisselwerking tussen mens, omgeving en ontwerp. Daarbij zet hij vaak alledaagse gebruiksvoorwerpen in. Met zijn ontwerpen probeert hij antwoorden te vinden op vragen over het wezen van dingen en hun functionaliteit.

Rintjehoek

1

De locatie 'Rintjehoek' ligt op de oude Lauwerszeedijk die is aangelegd tussen 1529 en 1542. De dijk markeert de grens tussen oud en nieuw ingepolderd land en biedt uitzicht op het Lauwersmeergebied. Vlakbij staat het Contributie-huisje, waarin het bestuur van het zee-werende Waterschap 'Contributie Zee-dijken Kollumerland en Nieuw-Kruisland' de contributie inde van de dijkplichtigen. Aan de voet van de dijk staat de vroegere dijksopzichterswoning.

Valomstervaart

2

De Falomsterfeart werd in de 16de eeuw gegraven om overtollig water kwijt te raken en om turf af te kunnen voeren. Maar door de vaart konden het zoute water uit het brakke gebied ten oosten van de nieuwe waterweg en het zoete water ten westen vermengen. Om dit te voorkomen werd een overtoom of valom aangelegd. Aan de overzijde van de vaart ligt een natuurontwikkelingsgebied.

Müntsegrappe /Skeanpaad

3

De Müntsegrappe is één van de bekendste zandwegen in Achtkarspelen. De naam komt al op kaarten uit 1540 voor. Het liep tussen twee kloosters. Of het toen een greppel was, zoals de naam doet vermoeden, of een streep op de kaart om de scheiding tussen particu-

lier eigendom en het kloosterland aan te geven is niet duidelijk. Zeker is wel dat er rond 1720 een pad liep.

Wânswert

4

De locatie net buiten Wânswert heeft een boeiende geschiedenis. Iets oostelijk van deze plek stond Goslinga state. Begin zeventiende eeuw woonde hier Tjepke van Goslinga, grietman van Ferwerderadeel. Ook de kerk met zijn opvallend brede toren draagt sporen van dit adellijke geslacht, zoals de grafzerk uit 1562 van Sipt van Goslinga.

Oer de Wiel

5

In het natuurgebied Oer de Wiel bij Feanwâlden wordt het oude veenland-schap hersteld. Het gebied behoorde ooit tot een uitgebreid moeras. Een van de grote waterpartijen in deze omgeving was De Houtwiel. Boeren uit Feanwâlden en Feanwâldsterwâl konden alleen met de schouw of praam bij hun landerijen komen. Ze moesten eerst 'oer de wiel'.

Jaachpaad

6

Tussen de oude zeedijk van Dokkumer Nieuwe Zijlen naar Dokkum en het Dokkumer Grootdiep ligt een groenstrook die het decor vormt voor dit stekje. De oude dijk kronkelt nog door het landschap. In de Middeleeuwen werd dit gebied door vele overstromingen geteisterd. De dijk werd in die tijd niet gemeen-

Twaaif stekjes

Plekjes met een verhaal

schappelijk onderhouden. Landeigenaren waren verantwoordelijk voor hun eigen stukje dijk. Geen waterdicht systeem.

Ferwert

7

Deze plek, op de gedeeltelijk afgegraven oude zeedijk, biedt vrij uitzicht op het open landschap van Ferwerderadiel. De naam van dit stekje herinnert aan het kleine woonhuis met houten schuur dat hier tot rond 1970 stond en dat 't Houten Hemeltje' werd genoemd. Afbeeldingen zijn niet bewaard gebleven. Alleen de rechthoekige vorm van het perceel, waar 's zomers paarden grazen, is nog goed leesbaar in het landschap.

Veenklooster

8

Dit stekje is het enige van de twaalf dat niet in het landschap staat, maar midden in een dorp. De locatie biedt uitzicht op de historische gebouwen van het brinkdorp, waaronder Fogelsangh State. Dit buiten is opgebouwd op de restanten van het oude vrouwenklooster De Olijfberg, waaraan het dorp zijn naam ontleent.

Bootsma's Dobbe

9

Twijzel is van oorsprong een boerendorp en nog altijd telt het veel monumentale boerderijen. In de laatste ijstijd was de omgeving zeer pingorijk. Deze ijsheuvels van bevroren grondwater smolten toen de temperatuur begon te stijgen en vormden pingoruïnes, in de volksmond vaak 'dobbes' genoemd. De Bootsma dobbe dankt zijn naam aan de nabij wonende familie.

't Skoar

10

Dit stekje ligt tussen 't Skoar en Fiskbuoren, een gebied dat kenmerkend is voor de openheid van het kleilandschap. It Skoar betekent 'kwelder, schor, oever'; de grens tussen land en zee. Alleen de zomerdijk scheidt het land van het water. Bij een flinke storm lopen de kwelders onder. Dan moet de oude waterkering, de slaperdijk, haar werk doen.

Vijversburg

11

Het park van Vijversburg, beter bekend als het Bos van Ypey, was vroeger hét zondagse uitje voor Leeuwarders. Met de trein of tram - halte Tytsjerk - was het maar een korte wandeling naar het park, dat in 1906 werd opengesteld voor publiek. Vijversburg ligt aan één van de oudste wegen van Nederland, vroeger de Zwarteweg, tegenwoordig de Groningerstraatweg genoemd. De Overtuin aan de overzijde van deze weg, ligt aan de rand van natuurgebied de Ryptsjerksterpolder.

Eastermar

12

De omgeving van Eastermar wordt al heel lang bewoond. Ook rond de plek van dit stekje zijn vondsten gedaan uit de prehistorie. De eerste bewoners zouden via de Borst, vlakbij deze locatie, het gebied zijn binnengedrongen. De toren waarop het stekje uitzicht biedt, is van omstreeks 1300 en volgens een bron uit 1721 toen al begroeid met klimop. Het kerkje dat erbij hoorde, is in de negentiende eeuw afgebroken.

't Houten Hemeltje bij Ferwert

Sylvia Dijkstra maakte het winnende ontwerp tijdens de masterclass voor de locatie 't Houten Hemeltje. De naam herinnert aan een gebouwtje dat hier ooit stond, bestaande uit een woonhuis en een houten stal. Sylvia wilde vooral de ruimtelijkheid, geur en elementen van de locatie in haar ontwerp terug laten komen en ze concludeerde dat de plek, gevormd door de gedeeltelijk afgegraven oude zeedijk, om een concreet idee vroeg.

Ze ontwierp een levend paviljoen, opgebouwd uit wilgentenen bogen, dat een beschermt gevoel geeft én het uitzicht vrij laat. "Het gebruik van levend hout geeft een meerwaarde aan de oorspronkelijke naam van het stekje en de wilgentenen passen goed in het gecultiveerde landschap. Het materiaal is heel flexibel en er zit een enorme levenskracht in, prachtig om mee te werken. Ze plantte het samen met een aantal scholieren en bewoners uit Ferwert.

"De mensen zijn erg betrokken bij hun landschap, bijzonder leuk om daar deelgenoot van te zijn." Sylvia hoopt dat het Hemeltje een plek wordt waar mensen graag even komen zitten, genieten van het uitzicht en zien hoe het zonlicht door het open bladerdak valt."

Over de ontwerper

Sylvia Dijkstra richt zich in haar werk op dialoog en wisselwerking tussen de verbindende functie van een specifieke plek en de mensen die erbij horen. Naast projecten in de openbare ruimte, schildert ze portretten. Identiteit is steeds de grote inspiratiebron.

Brink in Veenklooster

De Brink midden in Veenklooster is een kwetsbare locatie. De grond is in bezit van een adellijke familie en vraagt om respect. Toen René Knip werd gevraagd om voor deze plek een stekje te ontwerpen, wist hij dan ook gelijk dat hij op zoek moest naar een “redelijk ingetogen iets”. Hij besloot een stekje te maken dat bijna wegvalt in de omgeving, door tussen de bestaande bomen een aantal boomkrukken en een boomtafel op het graslandje te plaatsen. “Het is een bescheiden en subtiele toevoeging aan het landschap.”

Ook bij de keuze van het materiaal liet hij zich door de omstandigheden leiden. Het moest geen onderhoud vragen en zich natuurlijk voegen naar de omgeving. Knip kwam uit op cortenstaal, waarvan de roest een natuurlijke kleur heeft en gelijk een beschermende laag vormt, en Belgisch hardsteen. “Dat slaat mooi grijs uit.” Hij hoopt dat het stekje zo eigen wordt en opgaat in de omgeving dat het niemand meer werkelijk opvalt, tot iemand het dreigt weg te halen. “Dan zou er een klein comité in het dorp moeten ontstaan dat pleit voor behoud.”

Over de ontwerper

René Knip is vooral bekend als (architectonisch) letterontwerper. Hij maakte onder meer de letter voor de bekende affiches van het Concertgebouworkest. Hij ziet zichzelf niet als typograaf, omdat zo'n zeventig procent van zijn grafische werk ruimtelijk is. Sculpturen, maar ook letters die drie- of “twee-en-een-half”-dimensionaal worden toegepast, zoals in de bekende vuurkorf van ARK (Atelier René Knip).

Bootsma's Dobbe bij Twijzel

Niets is wat het lijkt. Haiko Meijer kijkt graag met verwondering naar de omgeving. "Als een kind dat zijn fantasie nog niet laat intomen door kennis." Een pingo is dan een fascinerend landschapselement. "Het is net of er iemand een groot gat in de wereld heeft gemaakt." Dat idee voerde hij door in het ontwerp van zijn stekje.

Waar kom je als je doorgraaft? In Nieuw-Zeeland. Dat deed Meijer denken aan de enorme stammen van de eeuwenoude oerbomen die in dat land uit het moeras worden gehaald. Daarmee stond voor hem vast dat het stekje uit robuust hout gemaakt moest worden. Voor het ontwerp bleef hij dichter bij huis, om ook zo de verbinding met het lokale te kunnen maken. Zijn bankje lijkt het gebint van een oude boerderij, weggezakt in de natte modder. Want dat was voor Meijer duidelijk: het stekje moest bijna in het water staan, daar waar de passant nog net kan komen. Maar wel met laarzen aan.

Over de ontwerper

Samen met Alex van de Beld richtte Haiko Meijer in 1994 Onix op. Kenmerkend voor dit architectenbureau is het gebruik van pure materialen. Daarnaast kijken de architecten graag over de grenzen van hun vakgebied om te 'jammen' met andere disciplines en voegen ze het liefst een autonome factor aan hun ontwerpen toe. "We nodigen uit om andere dingen in onze ontwerpen te lezen dan alleen wat het is: een woning, brug of bankje."

't Skoar, boven Ternaard

Het stekje boven Ternaard is het vervolg op een eerder ontwerp van Tejo Remy. Een metalen hekwerk dat onderaan uitloopt in een bank. De spijlen lijken flexibel. Op dat idee bouwde hij met zijn vaste ontwerppartner René Veenhuizen voort in hout. In eerste instantie voor een huisje, later ook voor banken. “Kapla voor gevorderden”, aldus René Veenhuizen. “Het is een organische methode, waarvan je van alles zou kunnen bouwen.”

Het stekje ziet er door de gestapelde constructie uit alsof het op de computer is ontworpen. Maar Remy en Veenhuizen hebben het al doende laten ontstaan. Eenvoud is de basis, aldus de laatste. “Die basisvorm wordt spannend door er mee te spelen. Het resultaat is een organisch, transparant hekwerk, waarop je op verschillende manieren kunt zitten.”

Over de ontwerpers

René Veenhuizen en Tejo Remy zijn bekend van de ontwerpen waarin ze aan bestaand materiaal een nieuwe functie en betekenislaag geven door het in een nieuwe context te plaatsen. Hun poefjes bij Vijversburg en hekwerkstek bij 't Skoar passen in dat concept, al zijn ze van nieuw materiaal. “Wij proberen op een eenvoudige manier materiaal zo gebruiken dat mensen er anders naar gaan kijken. Beton wordt een luxe materiaal. Hout wordt een ‘flexibel’ hek.”

De Overtuin bij Vijversburg, Tytsjerk

Als schaapjes staan ze in het “satellietparkje” van Vijversburg. De twee bankjes van René Veenhuizen en Tejo Remy. De ontwerpers zochten al langer naar een gelegenheid om hun wens te verwezenlijken om ‘zachte’ objecten aan de openbare ruimte toe te voegen. De witte ‘poefjes’ met hun tactiele uitstraling, lijken op het eerste gezicht inderdaad zacht. Maar schijn bedriegt.

De betonnen bankjes zijn gemaakt met een rubberen mal die meevormt, waardoor de glooiende vorm ontstaat. “Een proces van trial en error”, licht René Veenhuizen toe. “De wapening is het lastigste. En het blijft een verrassing hoe het rubber rekt. De uitkomst is steeds een cadeau.”

Met hun bankjes willen Veenhuizen en Remy de bestaande conventies in het buitengebied doorbreken. “We vinden het jammer dat onderhoudskosten het aanzien van de publieke ruimte bepalen. Daar willen we een draai aan geven; laten zien dat er meer mogelijk is, ook als je aan eisen als vandalismeproof en onderhoudsarm moet voldoen.”

Fryslân naar San Fransisco

Het stekje in de Overtuin is aangekocht door het San Fransisco Museum of Modern Art, waar het deel gaat uitmaken van de Dutch Design collectie. Vijversburg hoeft de bankjes echter niet te missen. Ontwerpers Tejo Remy en René Veenhuizen maakten er vier. Twee blijven in Fryslân, een gaat er naar San Fransisco en de laatste stellen zij tentoon in hun galerie in Washington.

Driesprong Achterweg/Middelwei, bij Eastermar

Als landschapsarchitect laat Paul Roncken zich inspireren door de plek zelf, zeker voor kunst in de openbare ruimte. Want wat je in het eerste uur ziet, is anders dan in pakweg het derde of vierde uur. De locatie voor dit stekje is het kruispunt van de onverharde Achterweg en Middelwei ten noorden van Eastermar. Enerzijds een besloten, bijna natuurlijk rustpunt in het coulissenlandschap waar wandelaars en fietsers stil kunnen genieten. Anderzijds een gevarieerde plek waar de typerende dijkwallen en elzensingels vanuit stilstand om bewuste aandacht vragen.

Op de locatie stond een bankje. Een goede plek, vond Roncken. Maar hij miste de verbinding met de naastgelegen oude drinkpoel voor vee en de doorkijk over de wei-de op de dorpstoren van Heechsân. Zijn stekje maakt die verbinding, door een planken steiger en helling. Het oogt sympathiek en verleidt de passant af te dalen van de zandweg naar de waterkant, waar je je bijna kunt voorstellen hoe hier duizenden jaren geleden de eerste bewoners het gebied binnendrongen.

Over de ontwerper

Na zijn opleiding landschapsarchitectuur aan de Wageningen Universiteit eerste helft jaren '90 van de vorige eeuw, liet Paul Roncken zich beïnvloeden door de relatie tussen vorm en inhoud. Naast ontwerper met ervaring bij meerdere ontwerp bureaus is hij onderzoeker bij de leerstoelgroep landschapsarchitectuur in Wageningen. Hij richt zich met name op de esthetiek van tuin en landschap en de toekomst van het ontwerp-onderwijs. Onder de naam Volle Hoop Reiziger ontwikkelt hij - met een steeds wisselende groep professionals - praktijkgerichte voorbeelden van kunst in de openbare ruimte.

De stekjes worden mede mogelijk gemaakt door de provincie Fryslân en de EU (Leader +), de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a. en Tytsjerksteradiel en Stichting Woudsend Anno 1816.

Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

provinsje fryslân
provincie fryslân

KEUNSTWURK

Landschapsbeheer Friesland
Winst voor ons landschap

Twaalf stekjes, twaalf verhalen

Een stekje is een zitje. Een plek om te rusten tijdens het wandelen en een plaats voor bezinning en ontmoeting. Tussen mensen onderling en tussen mens en landschap. Kunstwerk en Landschapsbeheer Friesland kozen twaalf locaties met een rijke geschiedenis om deze ontmoetingen mogelijk te maken.

De ontwerpers zijn even divers als het Friese landschap. Vijf van hen zijn door Kunstwerk en Landschapsbeheer Friesland gevraagd een ontwerp te maken voor een bepaalde locatie. Voor vijf plekken zijn prijsvragen uitgeschreven en voor twee locaties zijn masterclasses gegeven. Zo kregen ook jonge ontwerpers een kans hun kijk op het landschap en de plek met de bezoekers te delen.

In deze brochure vertellen ze het verhaal achter hun stekje. De ontwerpers zijn er stuk voor stuk in geslaagd op speelse, verrassende en soms ontroerende wijze een zitje te maken dat het landschap verrijkt.

Neem plaats en bekijk het landschap met andere ogen.